

— **Prostori za mestne šole.** Ker so dosedanji prostori dekliške slovenske 8razrednice pri Sv. Jakobu, deške nemške 4razrednice in nemške dekliške 5razrednice vsled potresa tako razdejani, da ni misliti, da bi se mogel jeseni šolski pouk pričeti že v teh prostorih, je ljubljansko mesto najelo za gori omenjene šole dve novi hiši stavbene družbe na Vrtači. — Sploh namerava mesto kupiti edno teh dveh hiš za nastanitev obeh nemških mestnih ljudskih šol.

— **Izpiti učne usposobljenosti** za obče ljudske in meščanske šole vršili se bodo v Ljubljani od 10. do 14. junija t. l.

— **Ljubljanske ljudske šole.** Na podstavi dotičnih sklepov deželnega in mestnega šolskega sveta se prične s poukom na ljudskih šolah v Ljubljani v nastopnem obsegu: a) Na mestni jednorazrednici na Barji dne 4. junija; b) na prvi in na drugi mestni deški petrazrednici v vseh oddelkih 4. in 5. razreda dne 7. junija; c) na mestni slovenski dekliški osemrazrednici v 7. in 8. razredu v realnem poslopju dne 7. junija; d) na obeh uršulinskih šolah v 7. in 8. razredu tudi dne 7. junija; e) na mestni nemški dekliški šoli v višjih dveh razredih, v ženskem učiteljišči in na mestni nemški deški štirirazrednici v 4. razredu dne 7. junija. — Privatni šoli Waldherrjeva in Huthova sta s poukom pričeli že prej; dekliška trirazrednica v Lichtenthurnovem zavodu začne z vsemi tremi razredi dne 7. junija, deška štirirazrednica v Marijanišči z vsemi štirimi razredi dne 10. junija in zasebna deška štirirazrednica nemškega šolskega društva samo s 4. razredom dne 7. junija.

— **Shod dolenjskih kmetijskih podružnic v Novem mestu,** ki bode dne 10. junija, obeta biti dobro obiskan, ker zanimanje za ta shod, kateremu je namen posvetovanje o zboljšani živinoreje na Dolenjskem, je v vseh vdeležanih krogih veliko.

— **Premovanje konj** bode letos na Kranjskem: dne 3. sept. v Lescah, 4. sept. v Kranji, 5. sept. v Kamniku, 6. sept. na Vrhniki, 7. sept. v Ribnici, 9. sept. v Št. Jerneju in 10. sept. v Trebnjem.

— **Voda v planinski dolini** se letos ne odteče ne navadno dolgo. Sodi se, da je to v zvezi s potresom, ki je morda zamašil odtoke.

— **Stolp na Triglavu.** Slovenski rodoljub in turist vč. g. Aljaž, župnik na Dovjem, hoče vrhu Triglava postaviti majhen stolp. Stolp bode okrogel in 1 90 m širok. Prostora bo imel za 4 ali 5 ljudi. Aljažev stolp bo najvišja stavba na Slovanskem sploh.

— **Požar** uničil je dne 4. junija opoldne v Mostah pod Ljubljano 4 poslopja, mnogo orodja in pohištva. Na lice požara so prihiteli ljubljanski in bizaviški gasilci, ki so ogenj omejili. — V Dolenjem Zemonu pri Ilirski Bistrici pogorelo je dne 31. maja t. l. 7 poslopij, mnogo sena, otave, orodja in edno tele. Bistriško gasilno društvo je prav pridno delalo pri požaru.

Potres.

Časopisi poročajo, da bode državna podpora za Kranjsko znašala 3 milijone goldinarjev. To bi pač ne zadoščalo za popravo poslopij.

Pri sv. Jakoba cerkvi v Ljubljani bodo morali podreti oba stolpa. Sprva se je mislilo, da bodo jednega zvezali, a se je pokazalo, da je že trohljiv les, s katerim je zvezan.

V Ljubljani se ponavlja še vedno tresenje zemlje, če tudi ne več močno. Kdaj se zemlja pomiri, se ne ve. Znani Rudolf Falb, kateri se mnogo peča s potresi, in trdi, da so potresi v zvezi s stanjem solnca

meseca in planetov ter prorokuje, da bode v Ljubljani še potres od 26. do 28. t. m., ki pa ne bode hud, potem bode pa Ljubljana imela stoletja mir. Falbovo prorokovanje bi bilo celo tolažilno, ako se bi uresničilo. Drugi učenjaki ne odobravajo Falbovega mnenja, a vendar ne morejo vsacega vpliva stanja solnca na zemljine potrese utajiti. Po Falbovem mnenju je vsak potres vulkaničen, dočim drugi večje potrese pripisujejo lomljenju večjih zemljinih plastij.

C. kr. državni geologični zavod je odposlal, kakor smo že poročali, svojega člana dr. Suessa v Ljubljano, da opazuje tukajšnji potres. Iz njegovega poročila, ki ga je odposlal omenjemu zavodu, posnamemo sledeče: „Široka ravan severnokranjskega diluvijalnega kotla se pretrga ne daleč od Ljubljane po dveh otokom podobnih gorskih skupinah. Vzhodni del teh kulminira gora Uranšica, zahodni del Šmarne gora. Te dve sta si precej blizu in loči ju le ozki predor, po katerem teče Sava. Južni del Šmarne gore obstoji v spodnjem delu iz cilskega škrilavca, potem sledi več vrst dolomitov. Tukaj se prav razločno vidijo sledi potresa; mnogo skalnatih kosov se je utrgalo ter valilo po pobočju. Tudi ob različnih potih je videti na plasteh več novih razpok; prst se je na več krajih ločila od skalovja ter se vsula na pota. Pri zgornjih Pirničah ob jugozahodnem ponožju Šmarne gore leži za moža visoka dolomitna skala; pri toku po pobočju je povzročila pri vsakem skoku globoke jame. — Raz Šmarne gore je razgled po celem ravani do gorskega porobja. Tu je videti celo vrsto poškodovanih krajev in vasij. Na severovzhodu leži najbolj prizadeta občina Vodice, kjer se je porušilo 114 hiš in 80 obokov in 30 hiš je treba podreti. Na jugovzhodu, približno v isti daljavi, kakor Vodice (okoli 9 km) leži Ljubljana, o kateri nesreči se je že dovolj poročalo. Proti jugu vleče se cela vrsta hudo prizadetih krajev, Šiška, Št. Vid, Vižmarje, Tacen itd. od Ljubljane do podnožja Šmarne gore. Na severovzhodu leži zelo poškodovan grad Smlednik. — Res čuditi se je, da sta tako malo trpela cerkev in župnišče na gori sami; le nekaj malih razpok na cerkvenem stropu je videti, sicer pa čisto nič. Cerkev toliko oddaljene Idrije ali Dolenje vasi pri Cerknici je primeroma trpela veliko več. Šmarne gora se dviguje kakor otok iznad poškodovane ravani. Tudi v pogorji Uranšica godilo se je jednako. kajti tudi tukaj so hiše v Kosezah in Podkotu veliko več trpele, kakor pa bližnja okolica. Med tema dvema gorama delajo najbolj poškodovani kraji Šmartno, Skaručina in Repnje tako rekoč most od razdrte Ljubljane do severne ravane.

Ako se ozremo iz Šmarne gore proti severu, videti je v ravnej črti Ljubljana-Šmartno hudo prizadete kraje, Voglje, Voklo in Šenčur. Mesto Kranj, ki je zidano na trije kameniti podlagi, ni trpelo nikake pomenljive škode in od tu naprej je splošno pojemale potresna moč. Tudi Kamnik ob robu severo

vzhodnega pogorja ni občutil kake znatne škode, mejtem, ko so bolj proti vzhodu ležeči kraji Mengiš, Terzin in Domžale bili občutno zadeti. Iz tega je razvideti, da se je na peščeni, mehki ravani veliko bolj pokazala strašna sila potresa.

Splošna trditev, da je prihajal sunek v Ljubljano iz južne strani, zdi se mi, da velja in da se sme sklepati, da se je pojavil tektonični sunek, ki je povzročil potres, na jugu od Ljubljane. Pojav potresa na peščenih, diluvijalnih ter sedaj večjidel močvirnih tleh, predstavljati si je najlažje s tem, ako se vzame z drobnim peskom potresena kovinska ploča ter se drgne z lokom ob njeni rob. Kakor se na ploči jamajo gibati posamezni delci, tako si lahko mislimo, da se je tudi ob močnem sunku gibalo kamenje v rahli in mehki zemeljski plasti. Da so pa ravno prizadeti kraji na mehkih tleh, ni nikakor dvomljivo.

V Celji znaša škoda, katero je napravil potres približno 68.000 gld. Tudi v okolici je nekaj škode, ki se pa ni cenila.

Silna je potresna moč. Inženirji so izračunali, da je potreba 60.000 kilogramov moči, da se privzdigne 600 kilogramov težak drog na velikanskem stebri florentinske stolice. Ravno tako močan je moral biti sunek dne 18. maja, ki je ta drog privzdignil.

Deputacija ljubljanskega mestnega sveta, ki je imela nalogo, da prosi pri merodajnih faktorjih za kolikor mogoče najvišjo državno podporo, in da se ob enem v imenu mestne občine zahvali vsem, ki so za Ljubljano do sedaj kaj storili, vrnila se je v soboto na večer z Dunaja.

Odposlani gospodje so se bili obrnili najpoprej do državne zbornice in oziroma do voditeljev vseh parlamentarnih strank, da bi se pridobila njihova srca za ubogo Ljubljano. Dne 28. maja podali so se v zbornico ter s posredovanjem gospodov poslancev: dr. Ferjančiča, Kušarja, Povšeta in barona Schwegelja — kateri gospodje so s priznanja vredno priljudnostjo v vsakem oziru podpirali mestne odposlance — pridobili si pristop pri vseh klubovih načelnikih, in tudi pri družih veljavnih poslancih.

Prvi utisi niso bili posebno ugodni, ker se je iz razgovorov razvidelo, da hoče vlada kolikor mogoče zatisniti žep, in nekateri gospodje poslanci govorili so, da naj Ljubljana ne pričakuje nad poldrugi milijon državne podpore. Naravno, da je kaj tacega mestne odposlance z obupom napolnilo, in da so vsled tega podvojili svoje napore. Predstavili so se — potem ko so se bili dalje časa razgovarjali z domačimi poslanci — grofu Hohenwartu, pl. Zaleskemu, dr. Russu, Mauthnerju, dr. Tučeku, dr. Steinwenderju, dr. Klaiću in dr. Kathreinu, in tolažijo se, da so vse te gospode prepričali, da mora resna državna podpora računati vsekako z drugim zneskom, nego z zneskom poldruzega

milijona. Vsi omenjeni gospodje poslanci obljubili so svojo in svoje stranke podporo v namen, da se pripori Ljubljani kar najvišja državna podpora. V prvi vrsti omeniti je tu gospoda poslanca dr. Russa, ki je z gorečo besedo zatrjeval, da Ljubljani gre izdatna državna podpora, in da se bode z vso silo za njo potegoval posebno tudi v proračunskem odseku, kojemu je načelnik. Istotako zatrjeval je vitez Zaleski, da bode poljski klub vsak predlog podpiral, ki bi meril na to, da se poviša državna podpora za Ljubljano. Posebno pa je deputacijo potolažil odgovor podpredsednika dr. Kathreina, ki je naravnost naglašal, da bi bilo nedopustno za državo, če bi pri taki priliki štedila. Ravno tako so obljubili svojo izdatno pomoč gospodje državni poslanci grof Fran Coronini, baron Morsey, dr. Herold, dr. Eim in drugi, katere je deputacija ogovorila ob priliki svojega bivanja v parlamentu. Konečno se je poklonila deputacija minister-skemu predsedniku knezu Windischgrätzu, ki jo je prav ljubeznjivo sprejel ter večkrat izrazil svoje globoko sočutje za Ljubljano. Tudi minister notranjih reči sprejel je gospode odposlance ter obžaloval, da še ne more za sedaj imenovati nikakega zneska, ker še ni dobil v roke dotičnih predlogov gospoda deželnega predsednika, da pa že sedaj izreka, da bode v vsakem oziru podpiral te predloge, kakor jih bode v roko dobil. To zadnjo obljubo začula je deputacija z živim zadovoljstvom.

Dne 29. maja t. l. podala se je deputacija k nekaterim denarnim zavodom, kakor „Länderbank“, „Central-Boden-Credit Anstalt“ in druge.

Namen teh obiskov bil je ta, da bi se mestni odposlanci poučili, bi li ne bilo mogoče dobiti na Dunaju stavbenega kredita v smislu predloga, kojega je bil g. Ivan Hribar v mestnem svetu stavil. Žal, da so dotične informacije nepovoljno izpadle, tako da ni pričakovati, da bi se mogli pridobiti taki krediti. Ob 11. uri sprejel je deputacijo vojni minister, kojemu je odposlanec Iv. Hribar v daljšem govoru razložil željo ljubljanskega mestnega sveta glede premestitve vojaške bolnice in vojaškega oskrbovališča. Gosp. vojni minister je odgovoril, da sme Ljubljana pričakovati ugodne rešitve v tej zadevi, dasi ni upati, da bi se že v sedanjem delegacijskem zasedanji rešila. Dostavil je, da bode vojna uprava mestu šla kolikor mogoče na roko, in to tembolj, ker je presvetli cesar za časa svojega bivanja v Ljubljani sam si ogledal prostor, kjer bi se lahko zgradile dotične nove stavbe. Deputacija je torej gospoda vojnega ministra zapustila z opravičeno nado, da se bodeti omenjeni vojaški poslopi gotovo odstranili in da se bode tako odkrilo mogočno stavbišče, kjer se kmalu razvije lep del novega ljubljanskega mesta. Ostali del dneva porabila je deputacija v to, da se je poklonila grofu Harrachu, ki je pa ni mogel sprejeti, ker je imel v hiši svatbo. Na to podala se je k dvornemu svetniku